

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1927 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka ävensom i ämnet väckta motioner.
(2:a avd.)

I en den 24 februari 1927 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 185, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett nedan infört, såsom *Kungl. Maj:ts förslag* betecknat förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner nämligen:

1:o) två likalydande motioner nr 213 i första kammaren av herrar *Jönsson* och *Pålsson* samt nr 315 i andra kammaren av herr *Månsson* i Erlandsro m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 185 ville besluta, att 10 § i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skall erhålla följande ändrade lydelse:

'Försäljning genom kringföring av pilsnerdricka må av den som tillverkat varan bedrivas inom stads planlagda område utan särskilt tillstånd samt utom samma område och på landet, därest Konungens befallningshavande på gjord ansökning därtill meddelar tillstånd. Över dylik ansökning skall Konungens befallningshavande inhämta yttrande i annan stad än Stockholm av magistraten samt på landet av kommunalnämnden. Vid dylik försäljning må varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende.»

2:o) de likalydande motionerna nr 221 i första kammaren av herr *Carl Carlsson* m. fl. och nr 329 i andra kammaren av herr *Sävström* m. fl., i vilka föreslagits, »att riksdagen måtte besluta, att 17 § mom. 1, 21 §, 27 § mom. 4 och 28 § i förordningen av 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka måtte erhålla följande ändrade lydelse:

17 §.

1. Pilsnerdricka må å försäljningsställe icke utlämnas till den, som ej fyllt aderton år.

21 §.

Partihandlare (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — levererade myckenheten.

Försäljningsbok samt förteckning, som avses i 9 § 4 mom., skola hållas tillgängliga för kontrollstyrelsen eller dess ombud samt allmän åklagare.

27 §.

4. Förekomma oordningar med anledning av sådan försäljning av pilsnerdricka, som utövas av tillverkare, eller bedriver tillverkare sin försäljning så, att syftet med de i denna förordning meddelade bestämmelser eljest uppenbart åsidosättes, äger kontrollstyrelsen föreskriva de inskränkningar eller villkor i avseende å försäljningens bedrivande, som kunna vara erforderliga för vinnande av rättelse, eller ock för viss tid helt eller delvis förbjuda försäljningens fortsättande. Av kontrollstyrelsen i nu berörda avseende meddelade beslut lända till efterrättelse utan hinder av anförda besvär.

28 §.

1. Den — — — femton till och med tvåhundra kronor.

2. Beträdas någon andra gången eller oftare med olovlig försäljning av pilsnerdricka eller beträdas någon, som äger rätt till utskänkning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker eller som efter anmälan, som i 9 § näringsfrihetsförordningen sägs, idkar handelsrörelse, under utövandet av sin rörelse med olovlig försäljning, eller bedriver någon eljest sådan försäljning i större omfattning eller yrkesmässigt, straffes med böter från och med ett hundra till och med två tusen kronor eller med fängelse i högst sex månader.

3. Dömes den, som efter anmälan eller tillstånd idkar utskänkning, varom i förordningen angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker sägs, till ansvar för olovlig försäljning av pilsnerdricka, skall han förklaras förlustig sin rätt att utskänka alkoholfria drycker.

4. (Nuvarande 28 § 3 mom.).

5. (Nuvarande 28 § 4 mom.).»

3:o) motionerna nr 225 i första kammaren av herrar *Adolf Dahl* och *Frändén* samt nr 335 i andra kammaren av herr *Forssell* m. fl., i vilka hemställts, att riksdagen måtte avslå förevarande proposition.

4:o) motionen nr 328 i andra kammaren av herr *Röing*, däri hemställts, »att riksdagen med godkännande i övriga delar av Kungl. Maj:ts proposition nr 185 med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka ville besluta,

dels att 21 § i förslaget skall helt utgå,

dels att 9 §, 27 § 4 mom. samt 35 § i förslaget skola erhålla följande ändrade lydelse:

9 §.

1. Tillverkare av pilsnerdricka — — — (Kungl. Maj:ts förslag) — — — eller å fartyg.
 2. Den, som — — — (Kungl. Maj:ts förslag) — — — bosatt person.
 3. Den, som — — — (Kungl. Maj:ts förslag) — — — endast inomhus.
 4. Sker på landet — — — (Kungl. Maj:ts förslag) — — — iakttaga följande.
- Omlastning — — — handhavande.

Den, som forslar varan från tillverknings- eller försäljningsstället, skall vara försedd med en av säljaren eller av honom bemyndigad person, vilken icke innehar uppdrag att själv verkställa försling av pilsnerdricka, under skriven, vederbörligen dagtecknad förteckning, upptagande namnet å den som verkställer förslingen, samt, särskilt för varje köpare, den rekvirerade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn, det ställe, där varan skall avlämnas, samt den dag, då avlämnandet skall äga rum.

Det åligger den, som verkställer förslingen, att på anfordran av allmän åklagare eller polisman uppvisa förteckningen.

Efter förslingens slutförande skall den, som verkställt förslingen, så snart ske kan, avlämna förteckningen till säljaren, och vare säljaren pliktig att förvara densamma under minst två år samt hålla den tillgänglig för Konungens befallningshavande och allmän åklagare.

Medföres vid försling, som i detta mom. sägs, pilsnerdricka för försäljning, hänförlig till partihandel, skall vad förut i detta mom. stadgats äga tillämpning jämväl å sådan vara; dock skall vara avlämnas i köparens försäljningslokal eller därtill hörande magasin.

5. Konungens befallningshavande äger på ansökning meddela tillverkare rätt att annorstädes än å tillverkningsställe inrätta upplag av pilsnerdricka och att från detsamma försända pilsnerdricka på rekvisition på sätt i 1 och 4 mom. sägs. För upplag skall finnas en av Konungens befallningshavande godkänd föreståndare, som har att mottaga till upplaget inkommande rekvisitioner samt underskriva förteckningar, som avses i 4 mom. Såsom föreståndare må icke godkännas annan än den, som kan erhålla tillstånd till detaljhandel med pilsnerdricka.

27 §.

4. Förekomma oordningar med anledning av sådan försäljning av pilsnerdricka, som utan särskilt tillstånd utövas av tillverkare, eller bedriver tillverkare sin försäljning så, att nykterhetstillståndet å viss ort påtagligen därigenom menligt påverkas, äger Konungens befallningshavande föreskriva de ordningsregler för eller inskränkningar i försäljningen, som kunna finnas erforderliga, eller ock för viss tid helt eller delvis förbjuda försäljningens fortsättande. Beslut härom gånge genast i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

35 §.

Den, som i följd av stadgandet i 9 § 4 mom. tagit del av partihandlares köpareförteckning, vare förbjudet att, därest det ej kan anses påkallat av tjänstens intresse, yppa partihandlares affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej av omständigheterna, att han om affärsförhållandena erhållit kännedom å tid, då han ej innehaft dylik befattning, straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kännedom till egen eller annans fördel, må dömas till fängelse.

dels att de sålunda beslutade ändringarna skola träda i kraft den 1 januari 1928.»

Till behandling i samband med förevarande proposition har utskottet funnit lämpligt upptaga två likalydande, till utskottet hänvisade, under motionstiden vid riksdagens början väckta motioner, den ena, nr 112, inom första kammaren av herr *Georg Dahl* och den andra, nr 227, inom andra kammaren av herr *Anderson* i Storegården, i vilka hemställts, »att riksdagen för sin del ville besluta, att nedanstående paragrafer i kungl. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 8.

1. Tillstånd — — — Konungens befallningshavande.
2. Ansökan — — — rörelsen. Över gjord ansökan inhämta Konungens befallningshavande yttranden i stad av magistrat samt å landet av kommunalnämnd och kommunalstämma. Dessa yttranden böra, *i vad de avse landsbygden*, innehålla bestämt till- eller avstyrkande med angivande av skälen härför.

I Stockholm — — — ej tillämpning.

3. Har ansökning om försäljningsrätt å landsbygden blivit avstyrkt av båda de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, må densamma ej bifallas.

§ 13.

1. Tillstånd — — — 1 oktober.
2. Vill någon — — — rörelsen.
3. Över ansökning — — — skälen därför; och *skall, därest ansökningen tillstyrkts av någondera av de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, magistrat eller kommunalnämnd* tillika avgiva yttrande, huruvida särskilda föreskrifter för utskänkningens bedrivande anses nödiga.

I Stockholm — — — ej tillämpning.

4. Har ansökning blivit avstyrkt, i Stockholm av stadsfullmäktige och å annan ort av båda de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts, må densamma ej bifallas.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

I anledning av två likalydande vid 1925 års riksdag väckta motioner, anhöll riksdagen i skrivelse den 16 maj 1925, nr 196, under åberopande av bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 30, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning rörande sådan ändring i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, att däri innefattade kontrollföreskrifter fullständigades och förtydligades i syfte att förefintliga missförhållanden på ifrågavarande område skulle kunna såvitt möjligt undanröjas, samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

I sitt ovannämnda betänkande nr 30 anförde bevillningsutskottet, efter att hava redogjort för motionernas innehåll, som refererats jämväl i föredragande departementschefens yttrande till ovannämnda statsrådsprotokoll, följande:

»Beträffande de av motionärerna uttalade synpunkterna och önskemålen hava inom utskottet olika meningar gjort sig gällande. Det i motionerna framställda kravet på revision av förordningen angående försäljning av pilsnerdricka torde emellertid hava sin tyngdpunkt i vad det avser fullständigare och tydligare kontrollföreskrifter. Utskottet, som anser sig böra begränsa sin hemställan om utredning och framläggande av förslag till ändring i nämnda förordning till att avse allenast sagda kontrollföreskrifter, får i fråga härom anföra följande.

Enligt 14 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av vin och öl ägde vederbörande säljare försända vin och öl till köpare under bland annat det villkoret, att den, som forslade varorna, skulle vara försedd med en av säljaren eller hans befullmäktigade ombud utfärdad och underskriven förteckning, upptagande, särskilt för varje köpare, dennes namn, det ställe där och dagen när dryckerna skulle avlämnas samt den försända myckenheten. Såsom ombud fick ej den, som forslade dryckerna, användas. Nämnda förteckning skulle på anfordran av krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnden eller av kommunalnämnden utsedd person uppvisas.

Motsvarande bestämmelse återfinnes ej i gällande förordning angående försäljning av pilsnerdricka. Enligt vad en av nykterhetskommittén på sin tid avvägabragt utredning beträffande bristerna i, bland annat, 1905 års vin- och ölförsäljningsförordning (se nykterhetskommittén: VI: 2, sid. 152 ff.) gav vid handen, var den kontroll, som åsyftades med förut gällande föreskrift om medförande av förteckning vid försändning av öl efter rekvisition, väsentligt förfelad (se bevillningsutskottets betänkande nr 29 ar 1919). Av denna anledning uteslöts också stadgandet vid utarbetandet av den nya förordningen angående försäljning av pilsnerdricka.

Enligt utskottets uppfattning böra emellertid de av motionärerna påpekade missförhållandena i förevarande avseende föranleda en förnyad prövning av frågan, om icke en tillfredsställande kontroll skulle kunna anordnas över försändningen av pilsnerdricka. I första rummet torde böra undersökas, om icke en återgång till den tidigare bestämmelsen om förteckning över rekvisenterna vid varje försändning skulle skänka större möjligheter till kontroll. Det låter härvid tänka sig, att bestämmelsen om

Utskottet.
1925 års riksdag.

förteckningen å rekvirenterna bleve utformad på sådant sätt, att de anmärkningar, som i nämnda avseende förut framställts, bleve undanröjda.

Enligt utskottets uppfattning bör därjämte tagas under övervägande lämpligheten av att i förordningen närmare angiva, på vilka platser pilsnerdricka icke må avlämnas.

Utskottet delar vidare motionärernas uppfattning om behövligheten av effektivare kontroll över att pilsnerdricka icke försäljes och utskänkes, där tillstånd därtill saknas.»

Kontrollstyrelsen.

I anledning av riksdagens skrivelse anbefalldes Kungl. Maj:t den 29 maj 1925 kontrollstyrelsen att efter länsstyrelsernas och övriga vederbörandes hörande verkställa utredning och avgiva förslag i ämnet. Med skrivelse den 12 december 1925 avgav kontrollstyrelsen förslag till förordning om ändrad lydelse av vissa delar av förordningen angående försäljning av pilsnerdricka ävensom till viss ändring av 74 § i förordningen angående försäljning av rusdrycker. I yttranden, som efter remiss avgivits över kontrollstyrelsens förslag, anfördes sådana betänkligheter mot detsamma, att Kungl. Maj:t icke fann sig böra framlägga proposition i ämnet till 1926 års riksdag. Kontrollstyrelsen anbefalldes härefter genom remiss den 10 april 1926 att med hänsyn till vad som anförts i omförmälda yttranden inkomma med förnyat utlåtande i ärendet, varvid särskilt frågan om rätten att föreskriva inskränkningar eller villkor i avseende å tillverkares försäljning av pilsnerdricka skulle upptagas till förnyad prövning.

I anledning härav avgav kontrollstyrelsen med skrivelse den 21 september 1926 ett nytt förslag till förordning om ändringar i pilsnerdricksförsäljningsförordningen, byggt på samma principer som det äldre förslaget men omarbetat i fråga om vissa detaljer.

Kontrollstyrelsens sistnämnda förslag innebär i huvudsak följande. Rätt till partihandel med pilsnerdricka, som för närvarande tillkommer både tillverkare och den, som enligt 8 § i pilsnerdricksförsäljningsförordningen erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning, skulle förbehållas tillverkare. Även rätten att försända pilsnerdricka på rekvisition skulle, förutom i vissa särskilt angivna fall, tillkomma enbart tillverkare. Vid sådan försändning på landsbygden skulle den, som verkställde förslingen, såväl då försändningen avsåge försäljning, hänförlig till partihandel, som då den avsåge försäljning, hänförlig till detaljhandel, vara försedd med en så kallad köpareförteckning, upptagande namnet å den, som verkställde förslingen, samt, särskilt för varje köpare, den rekvirerade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn, det ställe, där varan skulle avlämnas, samt dagen, då avlämnandet skulle äga rum. Köpareförteckningen skulle under viss förutsättning hållas tillgänglig för kontrollstyrelsen samt under försling på anfordran uppvisas för allmän åklagare eller polisman. Vara, som ej för fortsatt försändning till köparen avlämnades vid järnvägsstation eller station för reguljär automobiltrafik eller å fartyg, finge ej avlämnas med mindre köparen eller ock någon, som tillhörde hans familj eller husfolk eller som

vore anställd i hans tjänst, lämnade skriftligt erkännande om varans mottagande. Länsstyrelse skulle äga på ansökan meddela tillverkare rätt att å tillverkningsställe inrätta upplag av pilsnerdricka och att från detsamma försända pilsnerdricka. Inhämtande av kommunal myndighets yttrande över dylik ansökan skulle ej vara obligatoriskt. Pilsnerdricka finge ej försäljas eller vid försäljning utlämnas till den, som skäligen kunde befaras använda varan i berusningssyfte. Kunde i fall, då någon ville inköpa pilsnerdricka, skäligen antagas, att varan helt eller delvis icke skulle komma till användning för köparens eller hans hushålls behov, eller, där köparen vore återförsäljare, för sådan försäljning, vartill han enligt förordningen vore berättigad, finge försäljning eller utlämnande av varan ej äga rum. Tillverkare skulle vara skyldig föra försäljningsbok, som under vissa angivna förutsättningar skulle hållas tillgänglig för kontrollstyrelsen eller allmän åklagare. Samarbete skulle anordnas mellan kontrollstyrelsen och svenska bryggareföreningen, i syfte att på frivillighetens väg undanröja de olägenheter, som nu vore förbundna med vissa tillverkares försäljning. För att detta samarbete skulle bliva effektivt skulle den rätt att under vissa förhållanden ingripa gentemot tillverkare, som för närvarande tillkommer länsstyrelserna, överflyttas å kontrollstyrelsen. Dylika ingripanden skulle få vidtagas ej blott såsom nu, då oordningar förekomme i anledning av sådan försäljning, som utövades av tillverkare, utan även då tillverkare bedreve sin försäljning så, att syftet med de i förordningen meddelade bestämmelser eljest åsidosattes. Slutligen innebär förslaget skärpning av vissa straffbestämmelser.

Propositionen skiljer sig i nedan angivna avseenden mera väsentligt från kontrollstyrelsens förslag. Rätt till partihandel med pilsnerdricka skulle tillkomma förutom tillverkare även den, som enligt 8 § i pilsnerdricksförsäljningsförordningen erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning av sådan vara och i sammanhang därmed eller eljest av Konungens befallningshavande erhållit rätt jämväl till partihandel. Rätt att försända pilsnerdricka på rekvisition skulle tillkomma alla partihandlare. Köpareförteckningen skulle under försäljning på anfordran uppvisas jämväl för ledamot av nykterhetsnämnd eller av sådan nämnd utsedd person. Vid behandling av ansökning från tillverkare om rätt att inrätta upplag skulle vad i 8 § i pilsnerdricksförsäljningsförordningen stadgas angående ansökning äga tillämpning. Föreskriften att försäljning eller utlämnande av pilsnerdricka ej finge äga rum i fall, då skäligen kunde antagas, att varan helt eller delvis icke skulle komma till användning för köparens eller hans hushålls behov, eller, där köparen vore återförsäljare, för sådan försäljning, vartill han enligt förordningen vore berättigad, hade ersatts med en föreskrift, att pilsnerdricka icke finge försäljas, där det vore uppenbart, att varan helt eller delvis vore avsedd att användas till olovlig försäljning. Rätten att under vissa förutsättningar ingripa gentemot tillverkare skulle alltjämt tillkomma länsstyrelse. För Stockholms stad samt i varje län skulle finnas ett i residenstaden bo

satt, av kontrollstyrelsen förordnat ombud med uppgift att under vissa angivna förutsättningar påkalla erforderliga åtgärder hos länsstyrelse eller annan myndighet. De av kontrollstyrelsen föreslagna straffskärpningarna hade icke upptagits i förslaget, då behovet av desamma icke ansetts tillräckligt ådagalagt.

*Departements-
chefen.*

Föredragande departementschefen anförde vid förslagets framläggande bland annat följande. Utredningsmaterialet i ärendet gäve otvetydigt vid handen, att gällande lagstiftning rörande försäljning av pilsnerdricka i vissa delar av landet i stor utsträckning överträdde och att härav ofta missbruk föranleddes. Särskilt ur ordningssynpunkt vore de nuvarande förhållandena icke tillfredsställande, varjämte nykterhetstillståndet på sina ställen rönt en ogynnsam inverkan av de möjligheter till omätlig förtäring av pilsnerdricka, som vissa missförhållanden vid försäljningen och särskilt vid försändningen av pilsnerdricka på landsbygden erbjudit. Kontrollstyrelsens syfte att söka tillgodose ordnings- och nykterhetssynpunkten utan att föreslå några föreskrifter, genom vilka den lojale konsumentens möjligheter att inköpa pilsnerdricka begränsades eller försvärades, finge anses riktigt. Givetvis vore det också, såsom kontrollstyrelsen framhållit, önskvärt, att man i första hand sökte inrikta sig på åtgärder, vilka så litet som möjligt besvärade den lojale säljaren.

Departementschefen, som förordade förslaget om införande av köpareförteckningar vid försändning på rekvisition på landsbygden, hade icke blivit övertygad om att genomförandet av detta förslag nödvändigtvis krävde, att rätten till partihandel och till försändning på rekvisition skulle förbehållas tillverkarna. Vål vore det riktigt, att under nuvarande förhållanden den ojämförligt största delen av sådan försäljning omhänderhades av tillverkarna, men å andra sidan föreläge, såsom också framhållits i några av de avgivna yttrandena, i vissa fall ett fullt legitimt behov av att annan än tillverkare hade rätt till sådan försäljning särskilt i större samhällen, där bryggeri ej finnes. Departementschefen hade därför sökt finna en utväg, varigenom å ena sidan antalet försäljare, som bedreve försäljning till försändning på rekvisition, i kontrollsyfte i möjligaste mån begränsades, men å andra sidan den lojala konsumtionens intresse av att varan hölles lätt tillgänglig kunde tillgodoses. I sådant syfte ansåge sig departementschefen böra föreslå, att rätt till partihandel skulle tillkomma, förutom tillverkare, den som enligt 8 § erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning och i sammanhang därmed eller eljest av länsstyrelse erhållit rätt jämväl till partihandel, samt att rätt till försäljning till försändning på rekvisition skulle tillkomma var och en, som vore berättigad att idka partihandel.

Enligt 14 § i 1905 års förordning angående försäljning av vin och öl hade den, som forslade dryckerna, varit skyldig att uppvisa köpareförteckningen för krono- eller polisbetjänt, ledamot av kommunalnämnden eller av nämnden utsedd person. Numera åläge enligt 64 § rusdrycksförsäljnings-

förordningen skyldigheten att övervaka nykterhetstillståndet inom kommunen dess nykterhetsnämnd. De skäl, som 1905 föranlett, att ledamot av kommunalnämnd erhållit nyssnämnda befogenhet, finge nu anses tala för att forslaren av pilsnerdricka ålades att uppvisa köpareförteckningen för ledamot av nykterhetsnämnden eller av nämnden utsedd person.

Det av kontrollstyrelsen framlagda förslaget till reglering av nederlagsrätten innebure, att tillverkare skulle utan vederbörande kommunala myndigheters hörande kunna av länsstyrelse erhålla rätt att inrätta upplag av pilsnerdricka och från upplaget försälja pilsnerdricka till försändning på rekvisition. I den mån sådan försändning skulle ske på landsbygden, innebure förslaget alltså en utvidgning av tillverkare nu tillkommande försäljningsrättigheter. Å ena sidan syntes detta vara ägnat att medföra vissa fördelar, i det att de nuvarande, i flertalet fall olagliga nederlagen å landsbygden antagligen skulle bringas att upphöra och försändningen från upplag på landsbygden komma att inordnas under lagliga former och bliva underkastad samma kontroll, som vore avsedd att genomföras beträffande försändning från tillverkningsställe. Å andra sidan finge emellertid en dylik utvidgning av tillverkares försäljningsrättigheter och den därmed underlättade tillgången till pilsnerdricka anses kunna i olika hänseenden medföra olägenheter inom kommunerna. Den inskränkning i den kommunala självbestämmanderätten å ifrågavarande område, kontrollstyrelsens förslag enligt vad förut antytts innebure, syntes därför mindre tillräddig. På grund härav hade departementschefen ansett det lämpligt, att fråga om inrättande av upplag behandlades i samma ordning som enligt 8 § gällde angående meddelande av tillstånd till försäljning till avhämtning.

Att stadga förbud mot försäljning eller utlämnande av pilsnerdricka i fall, då det skäligen kunde antagas, att varan helt eller delvis skulle komma till användning för annat än köparens eller hans hushålls behov, kunde departementschefen, såsom kontrollstyrelsen utformat sitt förslag, icke förorda, bland annat av det skäl, att, såsom också i vissa yttranden framhållits, därigenom skulle, i många fall onödigtvis, förhindras användning av annan än till det egna hushållet hörande person såsom ombud vid inköp av pilsnerdricka. Däremot kunde någon berättigad erinran icke framställas mot ett med de föreslagna reglernas huvudsyfte överensstämmande stadgande av innehåll, att försäljning eller utlämning av pilsnerdricka ej finge äga rum, där uppenbart vore, att varan helt eller delvis vore avsedd att användas i berusningssyfte eller till olovlig försäljning.

Ett undanröjande på frivillighetens väg — utan lagstiftningsåtgärder — av de rådande missförhållandena på pilsnerdricksförsäljningsförordningens område vore utan tvivel det mest eftersträvansvärda. Samarbetet mellan kontrollstyrelsen och tillverkarna syntes böra äga rum, utan att detsamma bundes vid några författningsbestämmelser eller eljest av statsmakterna givna direktiv. Ett sådant samarbete behövde emellertid icke bliva mindre ingående och effektivt, därest styrelsen icke tillerkändes beslutanderätt. Det syntes

mindre egentligt, att kontrollstyrelsen efter att eventuellt först under förhandling med tillverkaren eller sammanslutning av tillverkare hava hävdlat en viss ståndpunkt, utan att densamma av vederbörande frivilligt beaktats, sedermera i kraft av styrelsen i förordningen given befogenhet skulle hava att pröva vad enligt gällande föreskrifter kunde tvångsvis åläggas vederbörande tillverkare. Den viktigaste invändningen mot den föreslagna anordningen syntes dock vara, att länsstyrelserna och deras underlydande organ, vilka innehade kännedom om de lokala förhållandena, skulle känna sig i allt väsentligt avkopplade från ansvaret för ordningens upprätthållande på ifrågavarande område. Vad anginge varje annan försäljning än den, som bedrevs av tillverkare, skulle länsstyrelsen fortfarande hava att såsom första instans besluta om inskränkningar i och förbud mot försäljningens utövande. Samtliga dessa frågor, vare sig de rörde tillverkare eller icke, finge dock till sin art och icke minst med hänsyn till sin betydelse för nykterhetstillståndet ute i orterna anses likvärdiga. Att låta en del av dem avgöras av den lokala ordningsmyndigheten och andra av ett centralt verk, som närmast hade att bevaka nykterhetsintresset, skulle innebära, att av varandra ofta direkt beroende lokala frågor uppdelades på olika myndigheter, samt att ansvaret för det hela och arbetet söndersplittrades. Då det icke kunde sättas i fråga att till kontrollstyrelsen överflytta befattningen med samtliga dessa frågor, hade departementschefen icke funnit sig kunna biträda vad styrelsen i denna del föreslagit.

Det syntes emellertid departementschefen vara för ordning och nykterhet synnerligen gagneligt, att i fall, där det frivilliga samarbetet och av kontrollstyrelsen meddelade anvisningar icke lett till önskade åtgärder från vederbörande tillverkares sida, något kontrollstyrelsen närstående organ bereddes möjlighet att påkalla vederbörande länsstyrelses åtgärd och därvid utveckla de synpunkter, som kontrollstyrelsen önskade få framförda. Departementschefen hade fördenskull tänkt sig, att kontrollstyrelsen skulle i varje residensstad hava ett av styrelsen för viss tid förordnat ombud med denna uppgift, varom bestämmelse borde intagas i förordningen. Ombuden skulle självfallet äga god kännedom om förhållandena i länets olika kommuner, därifrån mottaga meddelanden om förefintliga missförhållanden och vid förekommande behov erhålla instruktioner från vederbörande inspektörer i kontrollstyrelsen. Ett mycket måttligt belopp finge anses behöva utgå såsom ersättning åt ombuden.

*Utskottets
yttrande.*
Allmän moti-
vering.

I likhet med departementschefen finner utskottet genom den i ärendet förebragta utredningen ådagalagt, att gällande lagstiftning angående försäljning av pilsnerdricka i vissa delar av landet överträtts och att härav missbruk föranletts. Även utskottet anser det därför erforderligt, att åtgärder vidtagas i syfte att vinna en effektivare kontroll över försäljningsförordningens efterlevnad. För att nå detta syfte torde det vara nödvändigt att vidtaga vissa ändringar i nu gällande lagstiftning. Härvid har

för utskottet framstått såsom särskilt angeläget, att de ändringar i försäljningsförrordningen, som vidtagas, icke begränsa eller försvåra den lojale konsumentens möjligheter att inköpa pilsnerdricka samt så litet som möjligt besvära den lojale säljaren.

De klagomål, som framställts mot förordningens tillämpning, hänföra sig främst till den försäljning genom försändning på rekvisition, som av tillverkare utövas på landsbygden. Vid överbägande av de medel, som stå till buds för vinnande av rättelse i nyssberörda avseende, har utskottet funnit den av kontrollstyrelsen framförda och av departementschefen biträdde tanken på ävägabringande av samarbete mellan tillverkarna eller deras organisation å ena sidan och kontrollstyrelsen å andra sidan vara förtjänt av särskilt beaktande. Ett dylikt samarbete bör, därest goda förutsättningar för detsamma skapas, kunna lämna bättre resultat än detaljerade kontrollföreskrifter. De riktlinjer för samarbetet, som kontrollstyrelsen i motiveringen för sina förslag angivit, synas jämväl lämpliga. Vid utformandet av de författningsbestämmelser, som äro erforderliga, därest avsedd effekt skall kunna vinnas genom samarbetet, möta emellertid avsevärda svårigheter. Framför allt hava erinringar framställts mot de olika förslag, som framkommit, till uppdelning mellan kontrollstyrelsen och länsstyrelse av uppgiften att ur nykterhets- och ordningssynpunkt överbäka försäljningen av pilsnerdricka. Utskottet har icke funnit Kungl. Maj:ts förslag vara fullt tillfredsställande i förevarande avseende. Det synes sålunda knappast möjligt, att kontrollstyrelsen, utan att direktiv i sådan riktning lämnas styrelsen i förordningen, skulle kunna inleda samarbete med tillverkarna. Härtill kommer, att Kungl. Maj:ts förslag innebär tillsättande av ett antal nya befattningshavare. Under nuvarande förhållanden, då allvarliga ansträngningar göras för att begränsa antalet befattningshavare i statens tjänst, bör det icke utan särskilt starka skäl ifrågakomma, att nya befattningar inrättas. Sådana skäl för införande av de föreslagna befattningarna torde icke föreligga. Det vill fastmera synas, som om dessa ombuds arbetsuppgifter, utan särskild kostnad för statsverket, skulle kunna anförtros åt redan existerande lokala organ samt åt kontrollstyrelsen.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har utskottet funnit sig böra föreslå, att i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag rätten att ingripa mot tillverkare i anledning av det sätt, på vilket han utövar sin försäljning, alltjämt förbehålles länsstyrelserna, men att samtidigt en ny bestämmelse införes i förordningen, varigenom kontrollstyrelsen berättigas att, därest styrelsen finner anledning till anmärkning mot det sätt, varpå tillverkare utövar honom tillkommande rätt till försäljning, afordra tillverkaren förklaring samt, när skäl därtill äro, giva tillverkaren erinran om vad honom enligt förordningen åligger eller anvisningar, huru syftet med de i förordningen meddelade bestämmelserna bäst skall uppnås. Skulle rättelse ej på detta sätt vinnas, skall kontrollstyrelsen äga att hos vederbörlig

myndighet påkalla erforderliga åtgärder. Då kontrollstyrelsens befogenhet enligt utskottets förslag blir av företrädesvis vägledande och rådgivande karaktär, har utskottet ansett sig kunna angiva förutsättningarna för ingripande från kontrollstyrelsens sida och syftet med de anvisningar, som kontrollstyrelsen skall lämna, i helt allmänna ordalag.

Utskottet har icke haft något att erinra mot att partihandeln med pilsnerdricka må kunna utövas, förutom av tillverkare, av den, som enligt 8 § i förordningen äger tillstånd att försälja till avhämtning samt av länsstyrelse erhållit särskilt tillstånd att utöva partihandel. De i 15 och 16 §§ lämnade föreskrifterna böra emellertid göras tillämpliga även å sådan handel. Utskottet har därför föreslagit, att, där ordet »detaljhandel» förekommer i sistnämnda båda paragrafer, detsamma ändras till »handel» ävensom en omredigering av överskriften till paragraferna. I sammanhang härmed har i 27 § 2 mom. ordet detaljhandel utbytt mot handel.

Mot Kungl. Maj:ts förslag, i vad detta avser införande av köpareförteckning och försänd varans utkvittering vid försäljning genom försändning på rekvisition på landsbygden, har utskottet icke någon principiell erinran. Utskottet har emellertid funnit köpareförteckningen böra ersättas med en kvittensbok. Härigenom vinnes bland annat bättre överensstämmelse med det förfaringsätt, som i regel tillämpas vid hemsändning av varor från större affärer. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skola bestämmelserna om köpareförteckning äga tillämpning dels vid försling av pilsnerdricka för försäljning, hänförlig till detaljhandel, dels å sådan vara, som vid dylik försling medföres för försäljning, hänförlig till partihandel. För möjliggörande av en effektiv kontroll över försändningen på rekvisition torde det emellertid vara nödvändigt, att bestämmelserna göras tillämpliga, även då förslingen uteslutande avser pilsnerdricka för försäljning, hänförlig till partihandel. Vissa av de bestämmelser, som avse köpareförteckningen och den försända varans utkvittering, äro emellertid av den art, att de lämpligare hava sin plats i en av Kungl. Maj:t i administrativ ordning utfärdad kungörelse än i själva förordningen. Härigenom underlättas också de jämkningar i fråga om detaljföreskrifter, som efter vunnen erfarenhet kunna visa sig erforderliga. Utskottet har därför i sitt förslag upptagit en bestämmelse, enligt vilken närmare föreskrifter angående kvittensbok och försänd varans utkvitterande meddelas av Kungl. Maj:t. Då mot de i Kungl. Maj:ts förslag lämnade föreskrifterna rörande försänd varans utkvitterande framstälts den erinran, att mångenstädes varken köparen själv eller någon medlem av hans familj eller i hans tjänst anställd person finnes tillstädes vid varans avlämnande, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t kommer att särskilt uppmärksamma denna fråga.

Utskottet vill vidare framhålla angelägenheten av att vid tillämpning utav de av utskottet förordade bestämmelserna den av departementschefen uttalade principen, att den lojale konsumentens möjligheter att inköpa pilsner-

dricka icke försvåras eller begränsas, kommer att följas. Liksom försäljningsförordningens bestämmelser icke utgöra hinder för konsumenten att utkvittera mindre myckenhet än han rekviderat, bör det sålunda icke heller vara utslutet för honom att i mån av tillgång utfå och utkvittera större kvantitet än den av honom rekviderade.

Granskningen av kvittensböckerna under forsling bör såsom en ren ordningsfråga ankomma på polisman. Emellertid synes hinder ej böra möta för åvägabringande av ett samarbete på detta område mellan polismyndigheten och nykterhetsnämnderna på det sätt, att nykterhetsnämnd äger utse en eller flera personer att biträda vid övervakandet av nykterhetstillståndet inom kommunen i förevarande hänseende. På framställning av nykterhetsnämnd skulle det, om sådan person utses, ankomma på länsstyrelse att, med tillämpning av 21 § i polisreglementet för riket, meddela honom förordnande att utöva den härför erforderliga polisverksamheten.

Kungl. Maj:ts förslag om skyldighet för partihandlare att föra försäljningsbok förordar utskottet. För att försäljningsboken skall bliva av värde ur kontrollsynpunkt är det dock nödvändigt, att i densamma, såsom kontrollstyrelsen föreslagit, redovisas hela den myckenhet pilsnerdricka, som en partihandlare försålt. Utskottet har vidare föreslagit, att försäljningsbok liksom kvittensbok skall förvaras i minst två år efter dess avslutande. I likhet med vad som föreslagits rörande kvittensboken har det ansetts lämpligt, att Kungl. Maj:t meddelar de närmare bestämmelser, som erfordras i fråga om försäljningsboken.

I motionerna nr 221 i första kammaren och nr 329 i andra kammaren har föreslagits, att åldersgränsen för utlämnande av pilsnerdricka måtte höjas från 16 till 18 år. De ofta förekommande klagomålen över att minderåriga missbrukat pilsnerdricka tala för en höjning av åldersgränsen. För den föreslagna åldern av 18 år kan jämväl åberopas den åldersbestämmelse, som enligt lagen om samhällets barnavård fastställts för barnavårdsnämnds rätt till ingripande.

Utöver de ändringar i gällande straffbestämmelser, som föreslagits i propositionen, har utskottet funnit skäl biträda den i sistberörda båda motioner föreslagna ändringen av 28 § 2 mom. Nämnda lagrum innehåller de straffbestämmelser, som avse upprepad olaga försäljning samt olaga försäljning, som sker i större omfattning eller yrkesmässigt. Enligt utskottets mening bör 28 § 2 mom. göras tillämpligt i alla de fall, då någon, som idkar handel utan att hava tillstånd till försäljning av pilsnerdricka eller som idkar utskänkning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker, under utövandet av sin rörelse beträdes med olovlig försäljning. I sådana fall torde man nämligen med ganska stor visshet kunna utgå från att försäljning skett i större omfattning eller åtminstone i ett flertal fall. I detta sammanhang har utskottet velat erinra om att olaga utskänkning av pilsnerdricka på så kallade nykterhetskaféer är ett av de oftast påtalade missförhållandena på förevarande område. I anslutning

till nyss angivna ändring av 28 § 2 mom. har utskottet funnit skäl föreslå en skärpning av de i samma mom. föreskrivna straffsatserna.

Speciell motivering.
6 § 1 mom. 6 § 1 mom. i utskottets förslag motsvarar 6 § enligt propositionen. De vidtagna ändringarna äro av redaktionell art.

6 § 2 mom. samt 17 § 1 och 3 mom. I 9 § 4 mom. fjärde stycket av det med propositionen framlagda förslaget finnes en bestämmelse, att vid försändning av pilsnerdricka den å forslingsredskapet befintliga myckenheten vid varje tillfälle under forslingen skall överensstämma med summan av vad som enligt den för försändningen upprättade förteckningen icke dessförinnan avlämnats. Vid denna bestämmels avfattande synes icke hänsyn hava tagits till den under den förberedande behandlingen mot propositionens kontrollföreskrifter framställda anmärkningen, att bristande överensstämmelse mellan den kvantitet, som finnes upptagen som icke utlämnad och den faktiskt å forslingsredskapet förefintliga myckenheten, kan hava uppkommit utan något åsidosättande av meddelade föreskrifter, t. ex. genom att en del av den medförda kvantiteten förstörts. Det med bestämmelsen avsedda syftet synes utskottet bättre kunna vinnas genom en föreskrift, att i kvittensboken skall antecknas hela den myckenhet pilsnerdricka, som forslingen omfattar. Därest under forslingen bristande överensstämmelse konstateras mellan den kvantitet, som enligt kvittensboken skall finnas vid ett givet tillfälle, och den faktiskt å forslingsredskapet befintliga, kan detta giva anledning till en undersökning, huruvida tillfyllestgörande förklaring kan lämnas till den bristande överensstämmelsen eller föreskrifterna åsidosatts.

De sex första styckena i 9 § 4 mom. enligt propositionen innehålla utslutande sådana bestämmelser, som hava karaktären av rena ordningsföreskrifter. Dessa bestämmelser hava därför, i den mån de ansetts böra bibehållas i försäljningsförordningen, överflyttats till dess tredje kapitel, vilket innehåller ordningsföreskrifter, och återfinnas med de ändringar i sak, som angivits i den allmänna motiveringen i 17 § 1 och 3 mom. Föreskrifterna i sista stycket i 9 § 4 mom. enligt propositionen beröra partihandeln och synas därför icke böra inrymmas i den avdelning av förordningen, som handlar om utminuteringsrättigheter. De bestämmelser, som propositionen i denna del innehåller, hava därför, med en i den allmänna motiveringen angiven ändring, intagits i ett nytt 2 mom. till 6 § samt i 17 § 1 och 3 mom. i utskottets förslag.

9 § 4 mom. 9 § 4 mom. i utskottets förslag, som reglerar rätten för tillverkare att inrätta upplag av pilsnerdricka annorstädes än å tillverkningsstället, motsvarar 9 § 5 mom. enligt propositionen. Ett par mindre ändringar av formell natur hava vidtagits, av vilka en betingats därav, att enligt utskottets förslag närmare bestämmelser rörande kvittensboken skola meddelas av Kungl. Maj:t.

17 § 2 mom. samt vissa bestämmelser i 17 § 3 mom. i utskottets förslag motsvara 21 § enligt propositionen. De ändringar, som föreslagits, äro, bortsett från de i den allmänna motiveringen angivna, av formell natur. 20 § enligt propositionen överensstämmer med 20 och 21 §§ i gällande förordning. Med hänsyn till den sålunda föreslagna ändrade uppställningen hava några ändringar av förordningens 20 och 21 §§ ej behövt vidtagas.

17 § 2 och 3 mom.

22 § 1 mom. motsvarar 17 § 1 och 2 mom. i Kungl. Maj:ts förslag med den i allmänna motiveringen angivna ändringen, att åldersgränsen för utlämnande av pilsnerdricka höjts, varjämte vissa redaktionella ändringar gjorts.

22 § 1 mom.

27 § 4 mom. i utskottets förslag har avfattats i överensstämmelse med 27 § 4 mom. första stycket i propositionen allenast med den ändring, att ordet påtagligen uteslutits.

27 § 4 mom.

De i 29 och 35 §§ vidtagna ändringarna av Kungl. Maj:ts förslag äro i huvudsak av formell natur. I 32 § 2 mom. har med den av utskottet föreslagna uppställningen av förordningen någon ändring icke behövt vidtagas.

29, 32 och 35 §§.

Med hänsyn till den framskridna tidpunkten och då det för tillverkarna torde möta mindre svårigheter att anpassa sig efter de nya bestämmelserna, om de införas i samband med ingången av ett nytt tillverknings- och bokföringsår, har utskottet föreslagit, att förordningen skall träda i kraft den 1 oktober innevarande år.

Ikraft-trädande.

Med det nu anförda har utskottet angivit sin ståndpunkt jämväl till de i anledning av propositionen väckta motionerna.

Motionerna.

Vidkommande de yrkanden, som framstälts i motionerna 112 i första kammaren och 227 i andra kammaren, vill utskottet erinra om att förslag av samma innehåll väcktes i två likalydande motioner vid 1926 års riksdag. På hemställan av 1926 års bevillningsutskott beslöt riksdagen avslå berörda motioner.

I sitt över dessa motioner avgivna betänkande (nr 25) anförde bevillningsutskottet, bland annat, att genom gällande bestämmelser kommunernas intressen uppenbarligen vore på ett bättre sätt tillgodosedda än genom de i motionerna föreslagna, vilka lede av bristande konsekvens, ävensom att några praktiska olägenheter av nu rådande anordning icke kunnat påvisas.

På nu angivna skäl har utskottet funnit sig böra avstyrka bifall till ifrågakvarande motioner.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 185, icke kunnat oförändrad bifallas och med anledning av motionerna I: 221 av herr Carl Carlsson m. fl. och II: 329 av herr Sävström m. fl. samt med avslag å motionerna I: 112 av herr Georg Dahl, I: 213 av herrar Jönsson och Pålsson, I: 225 av herrar Adolf Dahl och Frändén, II: 227 av herr Anderson i Storegården, II: 315 av herr Månsson i Erlandsro m. fl., II: 328 av herr Röing och II: 335 av herr Forssell m. fl., för sin del antaga nedan införda, såsom *utskottets förslag* betecknade förslag till

Förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.¹

Kungl. Maj:ts förslag:

Härigenom förordnas, att 6 och 9 §§, 16—22 §§, 27 § 4 mom., 29 §, 32 § 2 mom. samt 35 och 36 §§ i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skola, 16 § 1 mom. *i angiven del*, hava den ändrade lydelse nedan sägs ävensom att till förordningen skall såsom dess 37 § fogas ett stadgande av nedanstående avfattning:

6 §.

Rätt till partihandel med pilsnerdricka tillkommer allenast tillverkare samt den, som *enligt 8 § erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning av sådan vara och i*

Utskottets förslag:

Härigenom förordnas, att 6 och 9 §§, 15 § 3 mom., 16—19 §§, 22 §, 27 §, 28 § 2 mom., 29 § samt 35 och 36 §§ i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skola, 16 § 1 mom. *och 27 § i angivna delar*, hava den ändrade lydelse nedan sägs ävensom att till förordningen skall såsom dess 37 § fogas ett stadgande av nedanstående avfattning *samt att överskriften till 15 och 16 §§ skall hava följande ändrade lydelse:*

6 §.

1. Rätt till partihandel med pilsnerdricka tillkommer allenast tillverkare samt den, som *efter tillstånd enligt 8 § äger rätt att till avhämtning försälja sådan vara samt*

¹ Vid återgivande av Kungl. Maj:ts förslag hava de delar av förslaget, som icke återfinnas i utskottets förslag, kursiverats. Kursiveringar i sistnämnda förslag utmärka avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag eller, i de fall detta icke innebär ändring i gällande pilsnerdricksförsäljningsförordning, från denna förordning.

Kungl. Maj:ts förslag:

sammanhang därmed eller eljest av Konungens befallningshavande erhållit rätt jämväl till partihandel.

Utskottets förslag:

av Konungens befallningshavande erhållit *tillstånd* jämväl till partihandel.

2. *Pilsnerdricka, som försändes till återförsäljare, må ej avlämnas annat än i köparens försäljningslokal eller därtill hörande magasin eller, för fortsatt försändning till köparen, vid järnvägsstation, station för regelbunden automobiltrafik eller å fartyg.*

9 §.

1. Tillverkare av pilsnerdricka ävensom annan, som är berättigad att idka partihandel med pilsnerdricka, vare berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försändning varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende eller, för fortsatt försändning till köparen, vid järnvägsstation, station för regelbunden automobiltrafik eller å fartyg.

2. Den, som efter tillstånd enligt 8 § äger rätt att till avhämtning försälja pilsnerdricka och bedriver denna försäljning i samband med handel med födoämnen eller läskedrycker, må efter rekvisition försända pilsnerdricka till å orten bosatt person.

3. Den, som är berättigad att till avhämtning försälja pilsnerdricka, må vid försändning till kund av matportion på rekvisition försända till densamma hörande pilsnerdricka; dock må vid sådan försändning pilsnerdricka avlämnas endast inomhus.

4. *Sker på landet försändning, som enligt 1 mom. ombesörjes av tillverkare eller annan partihandlare med pilsnerdricka, skall vid försändningen iakttagas följande.*

(Jämför mom. 4 i Kungl. Maj:ts förslag med 6 § 2 mom. samt 17 § 1 och 3 mom. i utskottets förslag.)

Omlastning av vara må ske allenast i den mån sådant kräves för forslingens ändamålsenliga handhavande.

Den, som forslar varan från tillverknings- eller försäljningsstället, skall vara försedd med en av säljaren eller av honom bemyndigad person, vilken icke innehar uppdrag

Kungl. Maj:ts förslag:

att själv verkställa forsling av pilsnerdricka, underskriven, vederbörligen dagtecknad förteckning, upptagande namnet å den, som verkställer forslingen, samt, särskilt för varje köpare, den rekviderade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn, det ställe, där varan skall avlämnas, samt den dag, då avlämnandet skall äga rum. Närmare föreskrifter angående förteckningen meddelas, där så erfordras, av kontrollstyrelsen.

Vara, som ej för fortsatt försändning till köparen avlämnas vid järnvägsstation, vid station för regelbunden automobiltrafik eller å fartyg, må ej avlämnas med mindre köparen eller någon, som tillhör hans familj eller husfolk eller är anställd i hans tjänst, å förteckningen lämnar erkännande om varans mottagande. Tecknar annan än köparen sådant erkännande skall han angiva såväl eget som köparens namn. Avlämnas varan på sätt nyss är sagt för fortsatt försändning till köparen, skall anteckning om avlämnandet å förteckningen göras av den, som verkställt forslingen. Vid varje tillfälle under forslingen skall den å forslingsredskapet befintliga myckenheten pilsnerdricka överensstämma med summan av vad som enligt den för försändningen upprättade förteckningen icke dessförinnan avlämnats.

Det åligger den, som verkställer forslingen, att på anfordran av allmän åklagare, polisman, ledamot av nykterhetsnämnden eller av nämnden utsedd person uppvisa förteckningen.

Utskottets förslag:

Kungl. Maj:ts förslag:

Efter forslingens slutförande skall den, som verkställt forslingen, så snart ske kan avlämna förteckningen till säljaren; och vare säljaren pliktig att förvara densamma under minst två år.

Medföres vid forsling, som i detta mom. sägs, pilsnerdricka för försäljning, hänförlig till partihandel, skall vad förut i detta mom. stadgats äga tillämpning jämväl å sådan vara; dock skall dylig vara avlämnas i köparens försäljningslokal eller därtill hörande magasin. I köpareförteckning skola särskilt angivas de poster, vilkas försäljning är att hänföra till partihandel.

5. Konungens befallningshavande äger på ansökning meddela tillverkare rätt att annorstädes än å tillverkningsställe inrätta upplag av pilsnerdricka och att från detsamma försända pilsnerdricka på rekvisition på sätt i 1 och 4 mom. sägs. I fråga om sådan ansökning och dess behandling skall vad i 8 § sägs äga motsvarande tillämpning. För upplag skall finnas en av Konungens befallningshavande godkänd föreståndare, som har att mottaga till upplaget inkommande rekvisitioner samt underskriva förteckningar, som avses i 4 mom. Såsom föreståndare må icke godkännas annan än den, som kan erhålla tillstånd till detaljhandel med pilsnerdricka. Föreståndare för upplag må ej själv verkställa forsling av pilsnerdricka.

Utskottets förslag:

4. Konungens befallningshavande äger på ansökning meddela tillverkare tillstånd att annorstädes än å tillverkningsställe inrätta upplag av pilsnerdricka för att från detsamma försända pilsnerdricka på rekvisition på sätt i 1 mom. sägs. I fråga om sådan ansökning och dess behandling skall vad i 8 § sägs äga motsvarande tillämpning. För upplag skall finnas en av Konungens befallningshavande godkänd föreståndare, som har att mottaga till upplaget inkommande rekvisitioner. Såsom föreståndare må icke godkännas annan än den, som kan erhålla tillstånd till detaljhandel med pilsnerdricka. Föreståndare för upplag må ej själv verkställa forsling av pilsnerdricka.

D. Gemensamma bestämmelser.

15 §.

3. Över de av Konungens befallningshavande meddelade tillståndsbervis rörande *handel* med pilsnerdricka skall hos Konungens befallningshavande föras liggare eller kortregister, som utmärker dagen för bevisets utfärdande, ort och plats, där rörelsen skall utövas, tillståndshavarens namn ävensom annat beslut, som angående samma rörelse må hava meddelats.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å utövande av *handel* med pilsnerdricka, skall, där icke fråga är om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarfartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden.

16 §.

1. Avlider — — — dödsfallet.
Försättes den, som efter meddelat tillstånd utövar *detaljhandel* med pilsnerdricka, i konkurs, må rörelsen för konkursboets räkning fortsättas, dock icke längre än till dess tre månader förflutit efter första borgenärssammanträdet i konkursen.

2. I fall, varom i 1 mom. sägs, åligger det stärbuset eller konkursboet, om de vilja fortsätta rörelsen, att inom en månad efter dödsfallet eller första borgenärssammanträdet i konkursen därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande med uppgift tillika å den person, som antagits till föreståndare för försäljningen. Göres ej anmälan inom föreskriven tid, eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill

16 §.

1. Avlider — — — dödsfallet.
Försättes den, som efter meddelat tillstånd utövar *handel* med pilsnerdricka, i konkurs, må rörelsen för konkursboets räkning fortsättas, dock icke längre än till dess tre månader förflutit efter första borgenärssammanträdet i konkursen.

Kungl. Maj:ts förslag:

lämplig, anses försäljningsrätten hava upphört den dag, tiden för anmälningskyldigheten gick till ända eller beslut i frågan meddelades.

17 §.

1. Pilsnerdricka må å försäljningsställe icke utlämnas till den, som ej fyllt 16 år.

2. Pilsnerdricka må icke försäljas eller utlämnas till person, som synbarligen är berörd av alkoholhaltiga drycker, ej heller må försäljning eller utlämning av pilsnerdricka äga rum, där uppenbart är, att varan helt eller delvis är avsedd att användas i berusningssyfte eller till olovlig försäljning.

(Jämför mom. 2 och 3 i utskottets förslag med 21 § i Kungl. Maj:ts förslag.)

Utskottets förslag:

17 §.

1. Vid försändning på landet av pilsnerdricka enligt 6 § 2 mom. eller 9 § 1 eller 4 mom. skall iakttagas följande:

Omlastning av vara må ske allenast i den mån sådant kräves för forslingens ändamålsenliga handhavande.

Den, som forslar varan från tillverknings- eller försäljningsstället, skall vara försedd med en kvittensbok, upptagande namnet å den, som verkställer forslingen och den myckenhet pilsnerdricka forslingen omfattar, samt, särskilt för varje köpare, den rekvirerade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn, det ställe, där varan skall avlämnas, samt den dag, då avlämnandet skall äga rum.

2. Partihandlare med pilsnerdricka åligger att föra försäljningsbok, utvisande den myckenhet pilsnerdricka, som under varje dag avlämnats till försäljning. I försäljningsboken skola särskilt antecknas

a) varje post pilsnerdricka, som utlämnats till försäljning för export;

b) den myckenhet, som under varje dag avlämnats i enlighet med 6 § 2 mom. eller 9 § 1 eller 4 mom., med särskilt angivande av den myckenhet, som för varje forsling införts i kvittensboken;

c) den för varje dag för försäljning till avhämtning utlämnade myckenheten;

d) den för varje dag enligt 10 § levererade myckenheten.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

3. Kvittensbok och försäljningsbok skola hållas tillgängliga för Konungens befallningshavande, kontrollstyrelsen samt allmän åklagare, kvittensboken under forsling jämväl för person, som särskilt för detta ändamål utsetts av nykterhetsnämnd samt av polismyndighet förordnats att utöva den härför erforderliga polisverksamheten, så ock för annan polisman. Kvittens- och försäljningsböckerna skola av partihandlaren förvaras under minst två år efter varje boks avslutande.

Närmare föreskrifter angående kvittens- och försäljningsböckerna samt försänd varas utkvitterande meddelas av Konungen.

18 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.
2. De rum, som nyttjas för utskänkningsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

19 §.

1. Utskänkningsrörelse, vartill tillstånd erhållits enligt 13 §, må ej utövas annorstädes än i lokal eller å plats, som blivit för försäljningens bedrivande godkänd vid besiktning, vilken hålles i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda, en av nykterhetsnämnden i kommunen samt en i Stockholm av överståthållarämbetet, i annan stad av magistraten och på landet av kommunalnämnden. Besiktningsmännen skola, därest försäljningsställe godkännes, om besiktningen utfärda bevis, vilket skall innehålla beskrivning å den besiktigade lägenheten.

Innan bevis om besiktning utfärdats, må försäljning ej börjas.

Vad i detta mom. är stadgat gäller jämväl, då ny rättighet meddelas att utövas i lägenhet, som förut varit använd som försäljningsställe.

Kostnad för besiktningen gäldas av tillståndshavare med belopp, som bestämmes av Konungens befallningshavande.

2. Ombyte av försäljningsställe må ej ske, med mindre den myndighet, som meddelat tillstånd till försäljningen, därtill giver sitt bifall; skolande dessförinnan tillfälle att yttra sig i ärendet lämnas samma

Kungl. Maj:ts förslag:

myndigheter, som blivit hörda över ansökningen till ifrågavarande försäljningsrättighet.

20 §.

1. *Detaljhandel med pilsnerdricka må icke fortfara längre än till klockan tio eftermiddagen.*

2. *Å sön- och helgdagar må utminuterig av pilsnerdricka å landet icke äga rum samt i stad bedrivs allenast till klockan tio förmiddagen. Vad nu är stadgat gäller icke försändning till restauratör å fartyg eller järnvägståg.*

Under högmässogudstjänst vare all utskänkning av pilsnerdricka förbjuden.

3. *Där omständigheterna anses föranleda behov av att tiden för försäljnings avslutande bestämmes senare än till klockan tio eftermiddagen, äger Konungens befallningshavande efter särskild framställning därom förordna. Över sådan framställning inhänte Konungens befallningshavande utlåtande, i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalstämma, och må framställningen, om den därvid avstyrkes, icke bifallas.*

Nödvändigöra särskilda förhållanden inskränkingar med avseende å försäljningstiden, må Konungens befallningshavande jämväl därom meddela förordnande.

4. *Vad i denna paragraf är stadgat avser icke utskänkning, varom förmäles i 12 § b) eller c), ej heller utskänkingsrörelse, som idkas enligt 14 § a), b) eller e).*

5. *Vid tider, då detaljhandel med pilsnerdricka ej är tillåten, vare allt utlämnande av sådan dryck från för-*

Utskottets förslag:

(20 § i Kungl. Maj:ts förslag upptager samma bestämmelser som 20 och 21 §§ i gällande förordning, i vilka utskottet icke föreslagit ändring.)

Kungl. Maj:ts förslag:

säljnings- eller tillverkningsställe förbjudet.

Då utskänkning ej är medgiven, vare det förbjudet att låta pilsnerdricka å utskänkningsställe förtäras.

21 §.

Partihandlare med pilsnerdricka åligger att föra försäljningsbok, utvisande

a) varje post pilsnerdricka, som utlämnats för försäljning för export;

b) den för varje dag för försäljning till avhämtning utlämnade myckenheten;

c) den myckenhet, som under varje dag avlämnats i enlighet med 9 § 1 mom., med angivande särskilt av myckenhet, som avlämnats i enlighet med varje enligt 9 § 4 mom. upprättad förteckning; samt

d) den för varje dag enligt 10 § levererade myckenheten.

Försäljningsbok samt förteckning, som avses i 9 § 4 mom., skola hållas tillgängliga för Konungens befallningshavande, av kontrollstyrelsen förordnat ombud samt allmän åklagare.

22 §.

(Jämför 17 § 1 och 2 mom. i Kungl. Maj:ts förslag.)

1. Överlastad person får ej utdrivas från utskänkningsställe, där

Utskottets förslag:

(Jämför 17 § 2 och 3 mom. i utskottets förslag.)

22 §.

1. *Pilsnerdricka må icke försäljas eller utlämnas till den, som ej fyllt aderton år eller som synbarligen är berörd av alkoholhaltiga drycker, ej heller må försäljning eller utlämning av pilsnerdricka äga rum, där uppenbart är, att varan helt eller delvis är avsedd att användas i berusningssyfte eller till olovlig försäljning.*

2. Överlastad person får ej utdrivas från utskänkningsställe, där

Kungl. Maj:ts förslag:

han förtärt pilsnerdricka, eller lämnas utan vård.

2. I utskänkningslokal skall friskt dricksvatten ständigt tillhandahållas.

3. Å utskänkningsställe, där utskänkning av pilsnerdricka idkas utan samband med utskänkning av rusdrycker, vare förbjudet att låta rusdrycker eller ersättningsmedel därför förtäras. Ej heller må rusdrycker förvaras åt utskänkningsstället eller eljest på sådant sätt, att gästerna äga tillgång till desamma.

Det vare ock förbjudet för gäst att å sådant utskänkningsställe förtära rusdrycker eller ersättningsmedel därför.

27 §.

Utskottets förslag:

han förtärt pilsnerdricka, eller lämnas utan vård.

3. I utskänkningslokal skall friskt dricksvatten ständigt tillhandahållas.

4. Å utskänkningsställe, där utskänkning av pilsnerdricka idkas utan samband med utskänkning av rusdrycker, vare förbjudet att låta rusdrycker eller ersättningsmedel därför förtäras. Ej heller må rusdrycker förvaras å utskänkningsstället eller eljest på sådant sätt, att gästerna äga tillgång till desamma.

Det vare ock förbjudet för gäst att å sådant utskänkningsställe förtära rusdrycker eller ersättningsmedel därför.

27 §.

1. Därest å ställe — — — utskänkningsrätten.

2. Därest av *handel*, vartill tillstånd enligt denna förordning erhållits, oordningar föranledas eller å försäljningsställe, varest dylik handel idkas, osedlighet bedrivs och sådant fortfar, oaktat skedd erinran från polismyndighet i stad samt kronobetjänt eller kommunalnämnd å landet, må i stad magistraten och på landet kommunalnämnden förbjuda försäljningens fortsatta bedrivande. Beslutet där om gånge genast i verkställighet, men skall, vid äventyr att förbudet eljest går åter, senast inom åtta dagar underställas prövning av Konungens befallningshavande, som, därest tillståndet ej finnes böra återkallas, har att för viss tid fastställa förbudet eller ock upphäva detsamma.

Kungl. Maj:ts förslag:

4. Förekomma oordningar med anledning av sådan försäljning av pilsnerdricka, som utan särskilt tillstånd utövas av tillverkare, eller bedriver tillverkare sin försäljning så, att nykterhetstillståndet å viss ort *påtagligen* därigenom menligt påverkas, äger Konungens befallningshavande föreskriva de ordningsregler för eller inskränkningar i försäljningen, som kunna finnas erforderliga, eller ock för viss tid helt eller delvis förbjuda försäljningens fortsättande. Beslut härom gånge genast i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

För Stockholms stad samt för varje län skall finnas ett i residensstaden bosatt, av kontrollstyrelsen för viss tid förordnat ombud med uppgift att i ärende, som avses i första stycket, hos Konungens befallningshavande eller annan myndighet påkalla erforderliga åtgärder.

Utskottets förslag:

I Stockholm tillkommer det i fall, som i detta mom. sägs, överståthållarämbetet att meddela förbud, varom där förmäles.

3. Om sådan försäljning — — — finnes stadgat.

4. Förekomma oordningar med anledning av sådan försäljning av pilsnerdricka, som utan särskilt tillstånd utövas av tillverkare, eller bedriver tillverkare sin försäljning så, att nykterhetstillståndet å viss ort därigenom menligt påverkas, äger Konungens befallningshavande föreskriva de ordningsregler för eller inskränkningar i försäljningen, som kunna finnas erforderliga, eller ock för viss tid helt eller delvis förbjuda försäljningens fortsättande. Beslut härom gånge genast i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

5. *Finner kontrollstyrelsen vid granskning av kvittensbok eller försäljningsbok, varom i 17 § förmäles, eller eljest anledning till anmärkning mot det sätt, varpå tillverkare utövat honom tillkommande rätt till försäljning av pilsnerdricka, äger kontrollstyrelsen avfordra tillverkaren förklaring samt, när skäl därtill äro, giva tillverkaren erinran om vad honom enligt denna förordning åligger eller anvisningar, huru syftet med de i denna förordning meddelade bestämmelser bäst skall uppnås. Sker ej rättelse, äger kontrollstyrelsen hos vederbörlig myndighet påkalla erforderliga åtgärder.*

28 §.

2. *Beträdes någon andra gången eller oftare med olovlig försäljning*

Kungl. Maj:ts förslag:

29 §.

Beträdes den, som handhar utminutering av pilsnerdricka, med olovlig utskänkning, eller den, som handhar utskänkning, med olovlig utminutering,

eller idkar någon detaljhandel med pilsnerdricka å annat ställe, än därtill uppgivet eller medgivet är,

eller åsidosätter någon, som enligt 9 § är berättigad att på rekvisition försända pilsnerdricka till köpare eller för säljarens räkning ombesörjer sådan försändning, de i samma paragraf meddelade föreskrifter,

eller fortsätter någon, oaktat återkallelse av meddelat tillstånd till försäljning eller förbud däremot delgivits honom, med försäljningen,

eller bryter någon mot stadgande i 17 §,

straffes som i 28 § 1 och 2 mom. sägs.

32 §.

2. Överträder någon det i 22 § 3 mom. andra stycket stadgade förbud, straffes med böter från och med tio till och med etthundra kronor.

Utskottets förslag:

av pilsnerdricka, eller beträdes någon, som äger rätt till utskänkning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker eller som, efter anmälan som i 9 § näringsfrihetsförordningen sägs, idkar handelsrörelse, under utövandet av sin rörelse med olovlig försäljning, eller bedriver någon sådan försäljning i större omfattning eller yrkesmässigt, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse i högst sex månader.

29 §.

Beträdes den, som handhar utminutering av pilsnerdricka, med olovlig utskänkning, eller den, som handhar utskänkning, med olovlig utminutering,

eller idkar någon detaljhandel med pilsnerdricka å annat ställe, än därtill uppgivet eller medgivet är,

eller åsidosätter någon, som är berättigad att på rekvisition försända pilsnerdricka till köpare eller för säljarens räkning ombesörjer sådan försändning, de i 6, 9 eller 17 §§ meddelade föreskrifter,

eller fortsätter någon, oaktat återkallelse av meddelat tillstånd till försäljning eller förbud däremot delgivits honom, med försäljningen,

eller bryter någon mot stadgande i 22 § 1 mom.,

straffes som i 28 § 1 och 2 mom. sägs.

Kungl. Maj:ts förslag:

35 §.

Den, som i följd av stadgande i 21 § tagit del av partihandlares försäljningsbokföring, vare förbjudet att, därest det ej kan anses påkallat av tjänstens intresse, yppa partihandlares affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej av omständigheterna, att han om affärsförhållandena erhållit kännedom å tid, då han ej innehaft dylik befattning, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kännedom till egen eller annans fördel, må dömas till fängelse.

Utskottets förslag:

35 §.

Yppar någon, som på grund av stadgande i 17 § 3 mom. tagit del av partihandlares bokföring, affärsförhållande, varom han därvid fått kännedom, och kan detta ej anses påkallat av tjänstens intresse, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kännedom till egen eller annans fördel, må dömas till fängelse.

36 §.

Om husbondes ansvarighet för förseelse, som mot denna förordning begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, om böters förvandling och fördelning, om rätt att anställa åtal och verkställa beslag, om övervakande i övrigt av förordningens efterlevnad, om domstol, där överträdelse av densamma skola åtalas, samt om rättegångsförfarandet i sådana mål skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i gällande förordning angående försäljning av rusdrycker stadgas.

37 §.

Vad enligt denna förordning tillhör stadsfullmäktiges handläggning tillkommer i stad, där stadsfullmäktige ej finnas, allmän rådstuga; och skall vad som tillhör kommunalstämmas handläggning tillkomma kommunalfullmäktige, där sådana finnas.

Vad i denna förordning är stadgat i avseende å magistrat vare i stad, där magistrat ej finnes, gällande om den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse; och skall vad enligt denna förordning tillhör magistrats handläggning tillkomma poliskammare i stad, där sådan finnes.

Denna förordning träder i kraft
den 1 juli 1927.

Denna förordning träder i kraft
den 1 oktober 1927.

Stockholm den 5 maj 1927.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Wohlin, Bärge, Boman, Björnsson, friherre Beck-Friis, Schlyter, Jönsson i Boa, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Olsson i Golvvasta, Nylander, Björklund, Wahlmark, Johansson i Hornsberg, Israel Holmgren, Olsson i Gävle, Ericson i Boxholm, Ljunggren och Andersson i Katrineholm.

Reservationer:

1) av herrar *Johan Nilsson* i Kristianstad, *Wohlin*, *Boman*, friherre *Beck-Friis*, *Jönsson* i Boa, *Bengtsson* i Kullen och *Nylander*, som anfört:

»Utskottet erinrar i sin allmänna motivering om föredragande departementschefens i propositionen intagna uppgifter, att gällande lagstiftning rörande försäljning av pilsnerdricka i vissa delar av landet i stor utsträckning överträdes och att härav ofta missbruk föranledas. Vi hava icke av det förebragta utredningsmaterialet i ärendet bibragts uppfattningen, att dessa missförhållanden äro så stora, som departementschefen gör gällande, synnerligast som upplysningarna härom mera hänföra sig till här och var iakttagna fall i en eller annan del av riket och någon mera allmän undersökning om pilsnerdricksförsäljningsförordningens efterlevnad icke synes hava blivit verkställd. Skulle emellertid, som ju kan vara möjligt, förordningens bestämmelser och syfte icke allestädes så respekteras som önskligt vore, framställer sig frågan, om dessa överträdelser äro tillräckligt stora och utbredda för att motivera den invecklade och i flera hänseenden otillfredsställande lagstiftning, som nu föreslås. Utskottet förklarar, att det för utskottet framstått såsom särskilt angeläget, att de förändringar i försäljningsförordningen, som vidtagas, icke begränsa eller försvåra den lojale konsumentens möjligheter att inköpa pilsnerdricka samt så litet som möjligt besvära den lojale säljaren. Vi kunna dock ej finna annat än att utskottets förslag i viktiga punkter går så långt, att denna sistnämnda grundsats icke kunnat fasthållas. Enligt utskottets förslag kommer fastmera även den lojala försäljningen av pilsnerdricka att underkastas onödigt hårda tvångsbestämmelser, som icke stå i rimligt förhållande till de olägenheter, som anses vidlåda nu rådande anordningar.

Den viktigaste förändringen, som av utskottet föreslås, innebär, att kontrollstyrelsen erhåller vissa funktioner såsom kontrollerande myndighet i fråga om försäljningen av pilsnerdricka. Med frångående av Kungl. Maj:ts förslag har utskottet, om ock i modifierad form, upptagit huvudtanken i kontrollstyrelsens på sin tid i ärendet avgivna och av den dåvarande regeringen icke godkända förslag. Visserligen har detta kontrollstyrelsens förslag nu

övergivits, i vad det avsåg rätt för kontrollstyrelsen att med åsidosättande av ordningsmaktens ordinarie organ ingripa på det ifrågavarande området. Men enligt utskottets föreliggande förslag skall kontrollstyrelsen äga avfordra tillverkare förklaring samt, där ej efter gjort föreläggande rättelse sker, 'hos vederbörlig myndighet påkalla erforderliga åtgärder'. I detta allmänt formulerade stadgande ligger, att styrelsen, där landsfiskal eller annan åklagare icke enligt styrelsens anmodan väcker åtal, hos justitiekanslersämbetet bör anmäla vederbörande, samt vidare att kontrollstyrelsen, därest länsstyrelse ej på enligt kontrollstyrelsens förmenande tillfredsställande sätt vidtager av styrelsen påkallade åtgärder, bör överklaga länsstyrelsens beslut hos Kungl. Maj:t. Det förefaller oss synnerligen ovisst, om man på något annat område kan finna motsvarighet till sådana befogenheter hos ett centralt ämbetsverk, i varje fall i vad det angår verkets ställning till allmän åklagare. Skulle likväl något parallellfall av denna natur kunna andragas, så måste det väl i sådant fall röra sig om säkerhetsanstalter eller andra rent tekniska anordningar, varmed försäljning av pilsnerdricka icke kan jämföras. I varje fall synas oss de eventuella missförhållandena vid pilsnerdricksförsäljningsförordningens nuvarande tillämpning icke böra giva anledning till en så pass egenartad 'samverkan' mellan olika myndigheter som den av utskottet föreslagna. Utskottets förslag är även så tillvida ovanligt, att utskottet i lagtexten intagit rätt för kontrollstyrelsen att 'giva tillverkaren erinran om vad honom enligt denna förordning åligger eller anvisningar, huru syftet med de i denna förordning meddelade bestämmelser bäst skall uppnås'. Denna rätt torde utan vidare tillkomma ett centralt ämbetsverk med avseende å frågor inom dess verksamhetsområde, i varje fall hava bestämmelser av denna natur sin rätta plats i ämbetsverkets instruktion.

Man kan vidare icke frigöra sig från intrycket, att landet genom ett antagande av utskottets förslag skulle utrustas med en särskild nykterhetspolis. Ehuru utskottet frångått Kungl. Maj:ts förslag, i vad detta avser rätt även för nykterhetsnämnd eller av sådan nämnd utsedd person att kontrollera förslingen av pilsnerdricka, så skall likväl enligt utskottsförslaget sådan rätt tillkomma jämväl 'person, som särskilt för detta ändamål utsetts av nykterhetsnämnd samt av polismyndighet förordnats att utöva den härför erforderliga polisverksamheten'. Detta är visserligen sätillvida en förbättring av Kungl. Maj:ts förslag, att den av nykterhetsnämnden utsedda personens lämplighet skall prövas av länsstyrelsen. Bestämmelsen lärer likväl tillägga nykterhetsnämnderna ett betydande inflytande på personvalet och kan sålunda icke avvärja den kritik, som på goda grunder riktats mot att i rena ordningsfrågor som de förevarande giva utomstående organisationer ett ganska väsentligt inflytande på den ordinarie ordningsmaktens dispositioner. Slutligen vilja vi framhålla, att tydligen icke endast en, utan flera personer skola på dylikt sätt kunna förordnas att biträda vid övervakandet

av ordningsföreskrifternas efterlevnad inom en kommun. Man kan icke komma ifrån att det här verkligen är fråga om en påbyggnad av ordningsmakten, så mycket mindre tilltalande som den skall införas allenast för kontrollen i fråga om en dryck, vilken enligt gällande lagstiftning uttryckligen icke räknas till rusdryckerna. Det torde vara ovanligt om ens någonstades förekommande, att en sådan särskild nykterhetspolis införes i ett land för en dryck av denna natur, ja fråga är huruvida en dylik särskild spritpolis förekommer i andra länder än rena förbudsstater.

Motionärer i ämnet vid årets riksdag hava påvisat, hurusom den föreslagna lagstiftningen uteslutande skulle komma att drabba landsbygden, medan städerna lämnas fria. Detta måste anses innebära en påtaglig orättvisa. Ytterligare tillkommer, såsom ock motionsvis papekats, att nuvarande stadsbildningar många gånger och i synnerhet i fråga om de större städerna inrymma betydande områden av mer eller mindre ren landsbygd, inom vilka förhållandena lämnas orubbade, medan å andra sidan köpingar och andra stadsliknande samhällen, med en många gånger betydande folkmängd, drabbas av landsbygdens undantagsställning.

Den i propositionen föreskrivna s. k. köpareförteckningen har i utskottets förslag ersatts med en s. k. kvittensbok. Denna förändring undanröjer på intet sätt de betänkligheter, som ur den lojale säljarens och den lojale köparens synpunkter måste resas mot denna anordning. Vad i den kungl. propositionen stadgas om skyldighet för köparen eller någon, som tillhör hans familj eller husfolk eller är anställd i hans tjänst, att lämna erkännande om varans mottagande m. m., skall visserligen enligt utskottets förslag icke hava sin plats i förordningen utan i en av Kungl. Maj:t i administrativ ordning utfärdad kungörelse. Detta innebär emellertid självfallet ingen ändring i sak, utan alla de invändningar, som med fog rests mot denna anordning, kvarstå orubbade. Lagstiftningen kommer att innebära, att vid utkörarens ankomst till rekvirenten, vilken tidpunkt icke kan på förhand fixeras, rekvirenten eller någon hans familjemedlem eller någon av hans husfolk skall vara tillstädes för att kvittera den mottagna varan. På landsbygden förekommer emellertid ofta, särskilt under sommartiden, att lantbrukaren med allt sitt folk är ute på fälten i arbete, mången gång på avlägset beläget ställe, och varan skulle vid sådant förhållande icke få avlämnas. I stadsliknande samhällen på landsbygden händer jämväl ofta, särskilt i arbetarfamiljer, att hela familjen är borta från hemmet under stora delar av dagen, och olägenheterna av kvitterings-skyldigheten kan här för den lojale köparen bliva måhända ännu större. Med hänsyn härtill måste frestelsen bliva stor att tumma på lagens bestämmelser genom att låta ovidkommande verkställa kvitteringen. Visserligen skulle ett sådant tillvägagångssätt sannolikt icke komma att bedömas alltför hårt av den allmänna opinionen, men lagstiftaren bör undvika föreskrifter, som tydligen måste leda till ett uppmjukande av akt-

ningen för lagen och av respekten för lagens upprätthållande. Det märkliga är, att utskottet självt tydligen inser det berättigade i dessa våra anmärkningar men söker komma undan desamma (jfr utskottets betänkande sid. 12) genom ett uttalande om 'att utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t kommer att särskilt uppmärksamma denna fråga'. Det förefaller oss vara egendomligt att, sedan just denna viktiga detalj i författningsförslaget ingående dryftats inom utskottet, utskottsmajoriteten, utan att själv kunna föreslå en verklig lösning av svårigheterna, hänskjuter hela denna fråga till Kungl. Maj:ts särskilda uppmärksamhet. Är det meningen, att anordningen med kvittensböcker icke skall genomföras i den tänkta formen eller att undantag skola kunna göras från den förutsatta skyldigheten för rekvisit att verkställa utkvitteringen? Härom lämnar utskottets oklara uttalande intet besked.

Åtskilligt mera vore att anmärka mot utskottets förslag. Sålunda förekommer t. ex. en bestämmelse, att försäljning eller utlämning av pilsnerdricka icke får äga rum, 'där uppenbart är att varan helt eller delvis är avsedd att användas i berusningssyfte'. Huru skall försäljare av denna dryck kunna veta, att köpare 'helt eller delvis' ämnar använda pilsnerdrickat i berusningssyfte? Väl kan förmodas att åklagarmakten här i regel kommer att framgå med varsamhet, vartill ock lagtextens formulering ger anledning, men å andra sidan synes oss detta stadgande, jämte flera andra bestämmelser i utskottsförslaget, häntyda på en viss tendens till att söka lagstifta om de mest detaljerade och ibland mindre väsentliga saker, vilken tendens icke heller är ägnad att skänka ökad respekt åt vårt lands redan i vissa stycken mycket invecklade och lagtekniskt sett ingalunda alltid tillfredsställande nykterhetslagstiftning. Vi kunna icke underlåta påpeka, hurusom Kungl. Maj:ts proposition i ämnet i väsentliga delar måst på sakliga grunder av utskottet lämnas ur räkningen och hurusom utskottet nödgats att självt utföra ett arbete, som i allmänhet brukat anses ingå i förarbetena till en kungl. proposition. Det är vid sådant förhållande naturligt, att denna utskottets överarbetning av propositionen icke under den korta tid, som stått till förfogande, kunnat bliva tillfredsställande. Vi finna även i detta förhållande anledning till att icke nu biträda utskottsförslaget.

Våra nu anförda betänkligheter äro av den natur, att vi icke tveka att yrka avslag på såväl Kungl. Maj:ts som utskottets förslag. Det synes oss rimligt, att frågan om en revision av pilsnerdricksförsäljningsförordningen ånyo underställes Kungl. Maj:ts prövning, på det att eventuellt erforderliga ändringar i förordningen må på ett sakligt sätt bäst övervägas och förberedas. Någon olägenhet av att frågan icke vinner sin lösning vid innevarande riksdag synes oss icke föreligga, så mycket mindre som frågan nu blivit föremål för allmän uppmärksamhet och länsstyrelserna säkerligen icke skola tveka att begagna sig av sin i gällande lagstiftning tillerkända

maktbefogenhet, för den händelse att handeln med pilsnerdricka på en eller annan ort skulle giva anledning till anmärkning.

Med hänsyn till vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå såväl Kungl. Maj:ts för-
varande proposition nr 185 som utskottets förslag.»

2) av herr *Lövgren* i Nyborg; samt

3) av herr *Björklund*.